

Verslag Werksessie Energiepolder Hoeksche Waard

Gemeente Hoeksche Waard en LTO Noord organiseerden op 18 maart 2025 in Klaaswaal een werksessie in het kader van het pilotproject Energiepolder Hoeksche Waard. Ondernemers uit Numansdorp en Klaaswaal, zowel agrarische als niet-agrarische, kwamen samen om na te denken over innovatieve oplossingen voor netcongestie – een groeiend probleem dat de energietransitie bedreigt.

In deze sessie stond het verkennen van samenwerking centraal, met het oog op de opstart van een lokale Smart Energy Hub: een slimme, collectieve manier om lokaal opgewekte energie beter te benutten, zonder alles via het overbelaste net te laten lopen.

Waarom een Smart Energy Hub in de Hoeksche Waard?

De Hoeksche Waard is bij uitstek een regio waar een Smart Energy Hub tot zijn recht kan komen. Met een combinatie van agrarische bedrijven die veel duurzame stroom opwekken, met name overdag en in de zomer, en bedrijventerreinen met een constante energievraag, liggen er duidelijke kansen voor slimme koppelingen. Netcongestie beperkt inmiddels meerdere ondernemers in hun groei of elektrificatie. Tegelijkertijd is er nog ruimte op bestaande aansluitingen bij andere bedrijven, wat vraagt om samenwerking in plaats van individuele uitbreiding. Door lokaal te handelen en slim te sturen, ontstaat er ruimte waar het net geen ruimte meer biedt.

Wat bedrijven nodig hebben en kunnen bieden

Tijdens de werksessie bleek dat ondernemers duidelijke behoeften en mogelijkheden hebben. Aan de ene kant is er behoefte aan meer aansluitcapaciteit of alternatieven daarvoor, oplossingen voor negatieve teruglevertarieven, gunstige tarieven voor stroomafname, en elektriciteit op specifieke momenten, bijvoorbeeld in de winter of in de avond. Ondernemers zoeken ook naar langetermijnzekerheid en ondersteuning bij juridische en administratieve vraagstukken.

Aan de andere kant is er juist sprake van een aanbod aan overcapaciteit van zonnestroom, onbenutte aansluitcapaciteit, flexibiliteit in laadtijden of processen, en de bereidheid om deel te nemen aan collectieve projecten of pilots. Deze combinatie van vraag en aanbod vormt een vruchtbare bodem voor samenwerking binnen een energiehubs.

Structurele knelpunten rondom netcongestie

De netbeperkingen in de Hoeksche Waard zijn tastbaar. Grootverbruikers kunnen hun gecontracteerd transportvermogen niet uitbreiden, terwijl kleinverbruikers niet boven de standaardgrens van 3 x 80 A (55 kW) uit kunnen komen. Voor agrarische bedrijven die willen overstappen op elektrische werktuigen of installaties vormt dit een directe belemmering. Negatieve teruglevertarieven maken het daarnaast onaantrekkelijk om opgewekte zonnestroom terug te leveren aan het net. Tegelijkertijd zijn er bedrijven die juist ruimte op hun aansluiting hebben om meer op te wekken. Deze situatie vraagt om slimme afstemming en gezamenlijke optimalisatie van bestaande infrastructuur.

Innovatieve oplossingsrichtingen

Tijdens de bijeenkomst en in de bijbehorende analyse kwamen verschillende oplossingsrichtingen aan bod. De eenvoudigste stap is het onderling verhandelen van stroom tussen bedrijven, eventueel ondersteund door een digitaal platform. Voor bedrijven met een groter verbruik kunnen Energie Management Systemen helpen om het verbruik beter af te stemmen op de beschikbaarheid van lokale opwek. In een verder gevorderd stadium zijn gezamenlijke investeringen in zonnepanelen, accu's of laadinfrastructuur denkbaar. Ook groepscontracten met netbeheerder Stedin kwamen ter sprake, waarmee meerdere bedrijven samen het netwerk efficiënter kunnen gebruiken. Tot slot werd het idee van een eigen gesloten distributienet benoemd als technisch mogelijk, maar juridisch en organisatorisch complex.

Daarnaast biedt slim laden van elektrische voertuigen veel potentie. Wanneer laadtijden strategisch worden gekozen, kunnen piekbelastingen worden voorkomen en kunnen bedrijven met elektrische mobiliteit alsnog binnen de grenzen van hun bestaande aansluiting blijven opereren.

Verschillen tussen agrarische en niet-agrarische bedrijven

Tijdens de sessie kwam naar voren dat niet-agrarische bedrijven vaak verder zijn in het elektrificeren van hun wagenpark, waaronder busjes en vrachtwagens. Bij agrariërs ligt de uitdaging juist in het elektrificeren van mechanisatie, zoals trekkers en werktuigen. Deze vragen vaak vermogens boven de honderd kilowatt, waarvoor op dit moment nog weinig elektrische alternatieven beschikbaar zijn. Dit verschil in technische haalbaarheid leidt ook tot verschillende behoeftes en tempo in de energietransitie.

Draagvlak en twijfels

De werksessie liet een positieve, ondernemende sfeer zien. Ondernemers waren nieuwsgierig en bereid om gezamenlijk oplossingen te verkennen. Er werd volop meegedacht over praktische toepassingen en onderlinge koppelingen. Tegelijkertijd kwamen ook zorgen aan bod, bijvoorbeeld over de complexiteit van juridische afspraken en het risico op hoge administratieve lasten. Voor sommige bedrijven kan dit een reden zijn om niet direct deel te nemen aan een coöperatieve aanpak. Deze signalen onderstrepen het belang van een eenvoudige opstartstructuur, heldere communicatie en begeleiding bij het zetten van de eerste stappen.

Concrete korte-termijn kansen

Er liggen verschillende concrete kansen die zonder grote investeringen of juridische drempels in gang gezet kunnen worden. Ondernemers kunnen onderling afspraken maken over het uitwisselen van stroom op momenten van overschot of behoefte. Ook kunnen bedrijven die elektrische voertuigen inzetten hun laadstrategieën op elkaar afstemmen om het net te ontlasten. Binnen bedrijventerreinen zoals in Numansdorp zijn duidelijke kansen om pilotgroepen te vormen van bedrijven die op dezelfde middenspanningsring zitten. Door deze samenwerking ontstaat al direct meer ruimte, zonder dat er iets hoeft te worden aangepast aan het net. Verder wordt onderzocht in hoeverre groepscontracten met Stedin mogelijk zijn binnen deze infrastructuur.

Vervolgstappen

De vervolgstap is het verzamelen van terugkoppeling van de ondernemers op de werksessie. Ook worden aanvullende stukken en een individueel adviesrapport verstrekt aan de deelnemers. Op basis van de reacties wordt een volgende stap voorbereid. Dit kan onder meer zijn: het vormen van een werkgroep, het selecteren van een passend samenwerkingsmodel, het uitwerken van businesscases of het opstarten van een vervolgpijot. In dit proces wordt ook opnieuw afstemming gezocht met netbeheerder Stedin, om waar mogelijk groepscontracten of afwijkende afspraken te realiseren.

De Hoeksche Waard neemt hiermee een voorlopersrol in. Slechts op enkele plekken in Nederland worden al daadwerkelijk stappen gezet richting de realisatie van een energiehub. De uitkomsten van deze werksessie tonen aan dat er binnen de regio niet alleen ambitie, maar ook inhoudelijke aanknopingspunten en concrete mogelijkheden zijn.